

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง เครื่องมือทางภูมิศาสตร์

รายวิชาที่นำมาบูรณาการ ศิลปะ เศรษฐศาสตร์

1. มาตรฐานการเรียนรู้ประจำหน่วย

ส 5.1 ม. 4-6/ 1

2. ตัวชี้วัดชั้นปีที่เกี่ยวข้อง

ส 5.1 ข้อ 1 ใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการรวบรวม วิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ

3. สาระการเรียนรู้

3.1 แผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ และการสำรวจ

3.2 การกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลก

3.3 การสำรวจจากระยะไกล

3.4 ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

3.5 ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

4. ร่องรอยการเรียนรู้

4.1 ผลงาน / ชิ้นงาน ได้แก่

- 1) ผลงานกลุ่มจากการศึกษาเรื่อง องค์ประกอบของแผนที่แล้วอธิบายได้จริง
- 2) ผลการสำรวจโรงเรียนแล้วเขียนแผนที่โรงเรียน แล้วสามารถนำไปใช้ได้จริง
- 3) ผลงานกลุ่มจากการศึกษาเรื่อง การกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลก แล้วสามารถอธิบายได้
- 4) ผลงานกลุ่มจากการศึกษาเรื่อง GPS แล้วสามารถอธิบายได้
- 5) ผลงานกลุ่มจากการใช้คอมพิวเตอร์ในการสืบค้นข้อมูลแล้วสามารถนำเสนอได้

4.2 ผลการปฏิบัติงาน ได้แก่

- 1) นักเรียนนำความรู้เรื่องแผนที่ไปศึกษาเพื่อวางแผนในการทำงานได้
- 2) นักเรียนนความรู้เรื่องการกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลกไปค้นหาบริเวณ สถานที่ที่ต้องการได้

4.3 การทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากจบหน่วยการเรียนรู้

- 1) จากการตอบคำถาม
- 2) จากการทำแบบทดสอบหลังเรียนประจำหน่วยการเรียนรู้

5. แนวทางการจัดการเรียนรู้ในภาพรวม

ร่องรอยการเรียนรู้	แนวทางการจัดการเรียนรู้	
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน
<p>5.1 ผลงาน / ชิ้นงาน</p> <p>1) ผลงานกลุ่มจากการศึกษาเรื่อง องค์ประกอบของแผนที่แล้วอธิบายได้จริง</p> <p>2) ผลการสำรวจโรงเรียนแล้วเขียนแผนที่โรงเรียนแล้วสามารถนำไปใช้ได้จริง</p> <p>3) ผลงานกลุ่มจากการศึกษาเรื่องการกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลก แล้วสามารถอธิบายได้</p> <p>4) ผลงานกลุ่มจากการศึกษาเรื่อง GPS แล้วสามารถอธิบายได้</p> <p>5) ผลงานกลุ่มจากการใช้คอมพิวเตอร์ในการสืบค้นข้อมูลแล้วสามารถนำเสนอได้</p>	<p>- อธิบายวิธีการทำงานกลุ่มเพื่อให้นักเรียนเทียบการศักราชได้</p> <p>- อธิบายวิธีการสรุปเนื้อหาสาระและแหล่งค้นคว้าหาข้อมูล</p>	<p>- ศึกษาเรียนรู้ในเรื่องที่กลุ่มได้รับ</p> <p>- นำเสนอและสรุปเป็นเล่มรายงาน</p>
<p>5.2 การปฏิบัติงาน</p> <p>1) นักเรียนนำความรู้เรื่องแผนที่ไปศึกษาเพื่อวางแผนในการทำงานได้</p> <p>2) นักเรียนนความรู้เรื่องการกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลกไปค้นหาวริเวณ สถานที่ที่ต้องการได้</p>	<p>- แนะนำแหล่งเรียนรู้ต่างๆ</p> <p>- แนะนำสื่อที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>- ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมสรุปเป็นรายงานและนำเสนอภายในชั้นเรียน</p>
<p>5.3 การทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน</p>	<p>- อธิบายสรุปเนื้อหาสำคัญเมื่อเรียนจบในแต่ละหน่วยย่อย</p>	<p>- ทำแบบฝึกทักษะในแต่ละหน่วยย่อย</p> <p>- ทำแบบทดสอบหลังจบหน่วย</p>

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1/1 เรื่อง แผนที่ ภาพถ่ายทางอากาศ และการสำรวจ
เวลา 7 ชั่วโมง

1. เป้าหมายของการเรียนรู้

1.1 ผลการเรียนรู้

เลือกใช้แผนที่ชนิดต่างๆ และเครื่องมือเทคโนโลยีสมัยใหม่ทางภูมิศาสตร์ ที่นำไปสู่การใช้ประโยชน์จากข้อมูลทางภูมิศาสตร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1) เลือกใช้แผนที่ประเภทต่างได้
- 2) อธิบายภาพถ่ายทางอากาศได้
- 3) บอกวิธีการสำรวจและสามารถนำวิธีการสำรวจไปประยุกต์ใช้ได้

2. สาระสำคัญ

2.1 สาระการเรียนรู้

- 1) แผนที่ประเภทต่างๆ
- 2) ภาพถ่ายทางอากาศ
- 3) การสำรวจ

2.2 ทักษะกระบวนการ

- 1) ทักษะกระบวนการตามธรรมชาติวิชา
  - การศึกษา การปฏิบัติ
- 2) ทักษะกระบวนการทั่วไป
  - กระบวนการกลุ่ม กระบวนการสังเกต กระบวนการปฏิบัติ

2.3 ทักษะการคิด

ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการคิดการสำรวจ ทักษะการคิดอธิบาย ทักษะการคิดการสรุปอ้างอิง

3. ร่องรอยการเรียนรู้

3.1 ผลงานหรือชิ้นงาน

- 1) ผลงานกลุ่มจากการศึกษาเรื่อง องค์ประกอบของแผนที่แล้วอธิบายได้จริง
- 2) ผลการสำรวจโรงเรียนแล้วเขียนแผนที่โรงเรียน แล้วสามารถนำไปใช้ได้จริง

3.2 กระบวนการหรือขั้นตอนการปฏิบัติงาน

- 1) การทำงานกลุ่มจากการศึกษาเรื่อง องค์ประกอบของแผนที่แล้วอธิบายได้จริง
- 2) การสำรวจโรงเรียนแล้วเขียนแผนที่โรงเรียนแล้วสามารถนำไปใช้ได้จริง

3.3 พฤติกรรมตามคุณลักษณะพึงประสงค์

ความรับผิดชอบ ความเสียสละ ความมีระเบียบวินัย การมีส่วนร่วมจากกระบวนการกลุ่ม

3.4 ความรู้ความเข้าใจ

- 1) จากการศึกษาเรื่อง องค์ประกอบของแผนที่แล้วอธิบายได้จริง
- 2) จากการสำรวจโรงเรียนแล้วเขียนแผนที่โรงเรียน แล้วสามารถนำไปใช้ได้จริง

4. แนวทางการวัดผลประเมินผล

วิธีการประเมินผล

ด้านผลงาน

- 1) ผลงานกลุ่มจากการศึกษาเรื่อง องค์ประกอบของแผนที่ จากการตอบคำถาม
- 2) ผลงานกลุ่มจากการแสดงความคิดเห็นเรื่อง แผนที่

ด้านกระบวนการขั้นตอนการปฏิบัติงาน

- 1) สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มจากการศึกษาเรื่อง องค์ประกอบของแผนที่
- 2) สังเกตพฤติกรรมการแสดงความคิดเห็นเรื่อง แผนที่

ด้านคุณลักษณะพึงประสงค์

1) ประเมินผลงานกลุ่มด้านความรับผิดชอบ ความเสียสละ ความมีระเบียบ การตรงต่อเวลา การมีส่วนร่วมจากกระบวนการกลุ่ม

ด้านความรู้ความเข้าใจ

- 1) ประเมินผลสัมฤทธิ์จากการเรียนรู้ด้านความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวกับเรื่อง องค์ประกอบของแผนที่ จากการตอบคำถาม
- 2) ประเมินความรู้ความเข้าใจของนักเรียนจากการทำงานกลุ่มเรื่อง แผนที่

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล

- 1) แบบประเมินผลงานกลุ่มด้านความรับผิดชอบ ความเสียสละ การตรงต่อเวลา ความมีระเบียบและการมีส่วนร่วม
- 2) แบบสังเกตพฤติกรรมในกระบวนการทำงานกลุ่ม ในด้านการวางแผน การเสนอแนวคิดและข้อคิด เช่น การฟังความคิดเห็น
- 3) แบบประเมินการนำเสนองานในด้านการเตรียมความพร้อม เนื้อหาสาระ รูปแบบการนำเสนอ การมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่ม การรักษาเวลา และความสนใจของผู้ฟัง

5. กระบวนการเรียนรู้

5.1 ขั้นนำ

- 1) ครูให้นักเรียนดูภาพแผนที่แล้วตั้งคำถาม มีไว้เพื่อประโยชน์อะไร
- 2) นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน

5.2 ขั้นสอน

กิจกรรมการเรียนรู้	ฝึกการคิดแบบ
1. นักเรียนร่วมกันศึกษาและแยกประเภทของแผนที่	ทักษะการคิดแยกแยะ
2. นักเรียนแบ่งกลุ่ม 4-5 กลุ่ม เพื่อศึกษาองค์ประกอบของแผนที่	ทักษะการคิดสังเกต
3. ตัวแทนนำเสนอผลการศึกษาต่อทั้งชั้น ครูและเพื่อนช่วยกันเพิ่มเติมในส่วนที่ไม่ได้กล่าวถึง	ทักษะการคิดสรุปความ
4. นักเรียนจดสาระสำคัญลงสมุดบันทึก	
5. นักเรียนร่วมกันศึกษาภาพถ่ายทางอากาศแล้วบอกว่าเห็นอะไรบ้างครูจดบนกระดานดำ	ทักษะการคิดแยกแยะ
6. นักเรียนจับคู่กันสนทนาเรื่องประโยชน์ของภาพถ่ายทางอากาศ	ทักษะการคิดให้เหตุผล
7. ครูสุ่มถามผู้เรียน 3-4 คน ร่วมกันสรุปประโยชน์ของภาพถ่ายทางอากาศ	ทักษะการคิดสรุปความ
8. ครูตั้งคำถาม หากต้องการตั้งร้านขายของชำ ต้องมีวิธีการอย่างไรบ้างจึงจะประสบความสำเร็จ	ทักษะการคิดหาเหตุผล
9. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปถึงวิธีการต่างๆ คือความสำคัญและเป็นขั้นตอนของการสำรวจ	ทักษะการคิดสรุปความ
10. นักเรียนศึกษาเรื่องการสำรวจจากหนังสือ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	ทักษะการเก็บรวบรวมข้อมูล
11. นักเรียนแบ่งกลุ่มสำรวจโรงเรียน ปฏิบัติดังนี้	ทักษะการคิดสังเคราะห์

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	ฝึกการคิดแบบ
<ul style="list-style-type: none"> - เขียนแผนที่โรงเรียนโดยใช้องค์ประกอบของแผนที่ - บอกวิธีการ ขั้นตอน และเครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจ 	
12. นักเรียนนำเสนอผลการศึกษาน้ำชั้นเรียนร่วมกันสรุปผลงานที่ทำ	

5.3 ขั้นสรุป

1) ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงความเข้าใจ ประโยชน์และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของแผนที่ ภาพถ่ายทางอากาศ และการสำรวจ โดยใช้วิธีการซักถามและแสดงความคิดเห็น

2) นักเรียนสรุปสาระสำคัญลงสมุดบันทึก

6. สื่อการเรียนรู้ / แหล่งเรียนรู้

6.1 สื่อการเรียนรู้

1) หนังสือเรียนสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

2) แผนที่ชนิดต่างๆ

3) ภาพถ่ายทางอากาศ

4) แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน

6.2 แหล่งการเรียนรู้

1) ห้องสมุดโรงเรียน

2) ห้องสมุดกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

7. กิจกรรมเสนอแนะ

7.1 กิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์

นักเรียนวางแผนการสร้างบ้าน 1 หลัง

ขั้นตอนการปฏิบัติ

1. ขั้นรวบรวมข้อมูล

- ศึกษา วิธีการ ขั้นตอน การสร้างบ้าน

2. ชั้นวิเคราะห์

- นักเรียนต้องอธิบายให้ได้ว่าเพราะเหตุจึงสร้างที่นี้ แบบนี้
- บอกขั้นตอนการวางแผนการทำงาน
- บอกเหตุผลการตัดสินใจในการทำ

3. ชั้นสรุป

- แบบแผนการสร้างบ้าน

4. ชั้นนำไปประยุกต์ใช้

- นำเสนอในที่ประชุมเพื่อร่วมกันแสดงความคิดเห็นเป็นการร่วมกันพัฒนา

ความคิด

7.2 กิจกรรมบูรณาการ

ครูสามารถบูรณาการการเรียนรู้กับกลุ่มสาระศิลปะ โดยกำหนดภาระงานให้นักเรียนวาดแผนที่บ้านนักเรียนโดยระบุงค์ประกอบของแผนที่ที่ชัดเจน

ภาระงาน “แผนที่บ้านนักเรียน”

การบูรณาการ ศ 1.1

จุดประสงค์การเรียนรู้ นักเรียนวาดภาพแผนที่ระบุงค์ประกอบได้ถูกต้องสวยงาม

ผลงานที่ต้องการ แผนที่บ้านนักเรียน

ขั้นตอนการทำงาน

1. วาดภาพแผนที่บ้านนักเรียน
2. ระบุงค์ประกอบของแผนที่
3. ระบายสีสวยงามสร้างสรรค์
4. แลกเปลี่ยนผลงานเพื่อประเมินความถูกต้อง
5. นำผลงานที่ถูกต้องจัดป้ายนิเทศ

เกณฑ์การประเมิน

1. ความถูกต้อง
2. ความสวยงามและสร้างสรรค์

8. บันทึกหลังสอน

บันทึกหลังสอน

(บันทึกเฉพาะประเด็นที่มีข้อมูลสารสนเทศชัดเจน)

ประเด็นการบันทึก	จุดเด่น	จุดที่ควรปรับปรุง
1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้		
2. การใช้สื่อการเรียนรู้		
3. การประเมินผลการเรียนรู้		
4. การบรรลุผลการเรียนรู้ของผู้เรียน		
บันทึกเพิ่มเติม		

ลงชื่อ .....ผู้สอน

บันทึกความเห็นของผู้ตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้ ....

ลงชื่อ .....

ตำแหน่ง .....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1/2 เรื่อง การกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลก
เวลา 7 ชั่วโมง

.....

1. เป้าหมายของการเรียนรู้

1.1 ผลการเรียนรู้

มีความรู้ความเข้าใจการกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลก การสำรวจระยะไกลและระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ที่นำไปสู่การใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1) อธิบายวิธีการกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลกและการสำรวจระยะไกลได้
- 2) อธิบายระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ได้
- 3) ระบุการนำข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ไปใช้ประโยชน์ได้

2. สาระสำคัญ

2.1 สาระการเรียนรู้

- 1) การกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลก
- 2) การสำรวจระยะไกล
- 3) ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์
- 4) ประโยชน์ของระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์

2.2 ทักษะกระบวนการ

- 1) ทักษะกระบวนการตามธรรมชาติวิชา
  - การศึกษา การปฏิบัติ
- 2) ทักษะกระบวนการทั่วไป
  - กระบวนการกลุ่ม กระบวนการสังเกต กระบวนการปฏิบัติ

2.3 ทักษะการคิด

คิดวิเคราะห์ คิดทำให้กระจ่าง คิดอธิบาย คิดระบุ การคิดไกล

3. ร่องรอยการเรียนรู้

3.1 ผลงานหรือชิ้นงาน

- 1) ผลงานกลุ่มจากการศึกษาเรื่อง การกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลก แล้วสามารถอธิบายได้
- 2) ผลงานกลุ่มจากการศึกษาเรื่อง GPS แล้วสามารถอธิบายได้
- 3) ผลงานกลุ่มจากการใช้คอมพิวเตอร์ในการสืบค้นข้อมูลแล้วสามารถนำเสนอได้

3.2 กระบวนการหรือขั้นตอนการปฏิบัติงาน

- 1) การทำงานกลุ่มจากการศึกษาเรื่อง การกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลก แล้วสามารถอธิบายได้
- 2) การทำงานกลุ่มจากการศึกษาเรื่อง GPS แล้วสามารถอธิบายได้
- 3) การทำงานกลุ่มจากการใช้คอมพิวเตอร์ในการสืบค้นข้อมูลแล้วสามารถนำเสนอได้

3.3 พฤติกรรมตามคุณลักษณะพึงประสงค์

ความรับผิดชอบ ความเสียสละ ความมีระเบียบวินัย การมีส่วนร่วมจากกระบวนการกลุ่ม

3.4 ความรู้ความเข้าใจ

- 1) จากการศึกษารื่อง การกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลก แล้วสามารถอธิบายได้
- 2) จากการศึกษารื่อง GPS แล้วสามารถอธิบายได้
- 3) จากการใช้คอมพิวเตอร์ในการสืบค้นข้อมูลแล้วสามารถนำเสนอได้

4. แนวทางการวัดผลประเมินผล

วิธีการประเมินผล

ด้านผลงาน

- 1) ผลงานกลุ่มจากการศึกษาเรื่อง การกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลก จากการตอบคำถาม
- 2) ผลงานกลุ่มจากการแสดงความคิดเห็นเรื่อง การกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลก

ด้านกระบวนการขั้นตอนการปฏิบัติงาน

- 1) สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มจากการศึกษาเรื่อง การกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลก
- 2) สังเกตพฤติกรรมการแสดงความคิดเห็นเรื่อง การกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลก

ด้านคุณลักษณะพึงประสงค์

1) ประเมินผลงานกลุ่มด้านความรับผิดชอบ ความเสียสละ ความมีระเบียบ การตรงต่อเวลา การมีส่วนร่วมจากกระบวนการกลุ่ม

ด้านความรู้ความเข้าใจ

- 1) ประเมินผลสัมฤทธิ์จากการเรียนรู้ด้านความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวกับเรื่อง การกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลก จากการตอบคำถาม
- 2) ประเมินความรู้ความเข้าใจของนักเรียนจากการทำงานกลุ่มเรื่อง การกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลก

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล

- 1) แบบประเมินผลงานกลุ่มด้านความรับผิดชอบ ความเสียสละ การตรงต่อเวลา ความมีระเบียบและการมีส่วนร่วม
- 2) แบบสังเกตพฤติกรรมในกระบวนการทำงานกลุ่ม ในด้านการวางแผน การเสนอแนวคิดและข้อคิด เช่น การฟังความคิดเห็น
- 3) แบบประเมินการนำเสนองานในด้านการเตรียมความพร้อม เนื้อหาสาระ รูปแบบการนำเสนอ การมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่ม การรักษาเวลา และความสนใจของผู้ฟัง

5. กระบวนการเรียนรู้

5.1 ขั้นนำ

นักเรียนดูบัตรคำ GPS ตอบคำถาม

- เคยเห็น/ได้ยินคำนี้หรือไม่ ถ้าเคยคืออะไร

5.2 ขั้นสอน

กิจกรรมการเรียนรู้	ฝึกการคิดแบบ
1. นักเรียนอ่านเรื่องการกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลกจากหนังสือ สารสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ของบริษัท สำนักพิมพ์แม็ค	-
2. นักเรียนร่วมกันอธิบายในหัวข้อ <ul style="list-style-type: none"> - ความหมาย - องค์ประกอบ 	ทักษะการคิดให้ความหมาย
3. นักเรียนจับคู่กันตามอักษยแล้วตั้งคำถามในเรื่องต่อไปนี้โดยการผลัดกันถามและผลัดกันตอบเขียนคำถามของกลุ่มตนเองลงกระดาษ <ul style="list-style-type: none"> - ความหมายของ GPS - องค์ประกอบของ GPS - ประโยชน์ของ GPS 	ทักษะการคิดตั้งคำถาม
4. ครูสุ่มถามนักเรียน 4-5 คนเพื่อตรวจสอบความรู้	
5. นักเรียนดูภาพดาวเทียมแล้วร่วมกันตั้งคำถาม	ทักษะการคิดตั้งคำถาม

กิจกรรมการเรียนการสอน	ฝึกการคิดแบบ
6. ครูอธิบายให้นักเรียนฟังถึงอุปกรณ์สำรวจทางไกล	
7. นักเรียนร่วมกันอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้ - ประโยชน์ของเครื่องมือสำรวจทางไกล - ไม่มีได้หรือไม่เพราะเหตุใด	ทักษะการคิดให้เหตุผล
8. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเรื่องเครื่องมือสำรวจทางไกลนักเรียนจดสาระสำคัญลงสมุด	ทักษะการคิดสรุปความ
9. นักเรียนศึกษาบัตรคำ - Geographic - Information - System ครูถามว่าจากบัตรคำน่าจะใช้อักษรย่อว่าอะไร	ทักษะการคิดสังเกต
10. นักเรียนอ่านความหมายของคำ GIS พร้อมๆกัน	
11. นักเรียนบอกความแตกต่างของคำ GIS กับคำว่า GPS ว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร	ทักษะการคิดเปรียบเทียบ
12. นักเรียนแต่ละแถวส่งตัวแทนออกมาเสนอประโยชน์ของข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ ครูจดบนกระดานดำ	ทักษะการคิดสร้างสรรค์
13. นักเรียนเข้าศึกษาในห้องคอมพิวเตอร์เพื่อหาข้อมูลของ GIS และ GPS จากอินเทอร์เน็ตเพื่อฝึกการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์จากอินเทอร์เน็ต แล้วนำมาสรุปเพื่อให้ได้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้ - ความหมายของ GIS , GPS - เว็บไซต์ของข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์	ทักษะการคิดสังเคราะห์

5.3 ขั้นสรุป

- 1) ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปในหัวข้อต่อไปนี้
  - การกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลก โดยวิธีการซักถาม
  - ระบบข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ โดยการสนทนาซักถาม
  - การนำข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ไปใช้ สุ่มถามนักเรียนรายบุคคล
- 2) นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน

6. สื่อการเรียนรู้ / แหล่งเรียนรู้

6.1 สื่อการเรียนรู้

- 1) หนังสือเรียนสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- 2) บัตรคำ GPS
- 3) ภาพดาวเทียม
- 4) บัตรคำ Geographie , Information , System
- 5) แบบทดสอบหลังเรียน

6.2 แหล่งเรียนรู้

- 1) ห้องสมุดโรงเรียน
- 2) ห้องสมุดกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- 3) เว็บไซต์สารสนเทศทางภูมิศาสตร์

7. กิจกรรมเสนอแนะ

7.1 กิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์

ครูแจกภาพดาวเทียม

- ให้นักเรียนเขียนบรรยายหัวข้อ “หากเราได้ขึ้นไปอยู่บนดาวเทียมเราจะ ...”

ขั้นตอนการปฏิบัติ

1. ขั้นรวบรวมข้อมูล

- ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2. ขั้นวิเคราะห์

- หากขึ้นไปอยู่บนดาวเทียมเราจะสามารถทำอะไร และไม่สามารถทำอะไรได้

บ้าง เพราะเหตุใด

3. ขั้นสรุป

- นำเสนอเป็นแผ่นเอกสารสรุปข้อมูล

4. ขั้นนำไปประยุกต์ใช้

- นำเสนอโดยการจัดมุมในชั้นเรียนเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้อื่นนำไปคิดต่อ

7.2 กิจกรรมบูรณาการ

ครูสามารถบูรณาการการเรียนการสอนกับสาระเศรษฐศาสตร์ โดยกำหนดภาระงานให้นักเรียนวางแผนการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติเพื่อนำมาเป็นปัจจัยในการผลิต

ภาระงาน “วางแผนการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติเพื่อนำมาเป็นปัจจัยในการผลิต”

การบูรณาการ ส 3.1

จุดประสงค์การเรียนรู้ สามารถวางแผนการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติเพื่อนำมาเป็นปัจจัยในการผลิตได้

ผลงานที่ต้องการ วิธีการวางแผนพัฒนาแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่เชื่อมโยง
ขั้นตอนการทำงาน

1. ศึกษาข้อมูลจากสารสนเทศทางภูมิศาสตร์เพื่อดูแหล่งทรัพยากรที่มีปัญหา
2. กำหนดปัญหาทรัพยากรธรรมชาติที่ต้องการแก้ไข
3. วางแผนกำหนดวิธีการแก้ไข
4. แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกลุ่ม
5. นำความรู้จัดป้ายนิเทศ

เกณฑ์การประเมิน

1. ความเป็นไปได้ในการแก้ปัญหา
2. ความน่าเชื่อถือของข้อมูล
3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดป้ายนิเทศ

8. บันทึกหลังสอน

บันทึกหลังสอน

(บันทึกเฉพาะประเด็นที่มีข้อมูลสารสนเทศชัดเจน)

ประเด็นการบันทึก	จุดเด่น	จุดที่ควรปรับปรุง
1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้		
2. การใช้สื่อการเรียนรู้		
3. การประเมินผลการเรียนรู้		
4. การบรรลุผลการเรียนรู้ของผู้เรียน		
บันทึกเพิ่มเติม		

ลงชื่อ .....ผู้สอน

บันทึกความเห็นของผู้ตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้ ....
--

ลงชื่อ .....

ตำแหน่ง .....

แบบประเมินผลงานกลุ่ม

ชื่อกลุ่ม ..... ชั้น ...../.....

ที่	พฤติกรรม ชื่อ - สกุล	ความรับผิดชอบ			ความเสียสละ			การตรงต่อเวลา			ความมีระเบียบ			ผลการประเมิน
		ชอบ			สละ			เวลา			ระเบียบ			
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	

ลงชื่อ ..... ผู้ประเมิน

เกณฑ์การให้คะแนน 3 - ปฏิบัติสม่ำเสมอ 2- ปฏิบัติเป็นบางครั้ง 1- ไม่เคยปฏิบัติ

เกณฑ์การตัดสิน

14 - 15 คะแนน	ดีมาก
12 - 13 คะแนน	ดี
10 - 11 คะแนน	พอใช้
ต่ำกว่า 10 คะแนน	ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคลของนักเรียนในกระบวนการกลุ่ม

ชื่อกลุ่ม ..... เรื่อง ..... ชั้น .....

ที่	พฤติกรรม ชื่อ - สกุล	ความร่วมมือ			การแสดง ความคิดเห็น			การยอมรับ ฟังผู้อื่น			ความตั้งใจ			ผลการ ประเมิน	
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1		

หมายเหตุ ครูมอบให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสังเกตพฤติกรรมในการปฏิบัติงานกลุ่มของสมาชิกเป็นรายบุคคล

เกณฑ์การให้คะแนน 3 - ปฏิบัติสม่ำเสมอ 2- ปฏิบัติเป็นบางครั้ง 1- ไม่เคยปฏิบัติ

เกณฑ์การตัดสิน

- 14 - 15 คะแนน ดีมาก
- 12 - 13 คะแนน ดี
- 10 - 11 คะแนน พอใช้
- ต่ำกว่า 10 คะแนน ปรับปรุง

แบบประเมินการนำเสนอผลงาน

เรื่อง .....

ชื่อกลุ่ม ..... ชั้น .....

สมาชิกในกลุ่ม

1. .... 2. ....
 3. .... 4. ....
 5. ....

ที่	รายการประเมิน	คะแนน			ข้อคิดเห็น
		3	2	1	
1	การเตรียมความพร้อม				
2	เนื้อหาสาระครอบคลุมชัดเจน				
3	รูปแบบการนำเสนอ				
4	การมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่ม				
5	การรักษาเวลา				
6	ความสนใจของผู้ฟัง/ผู้ชม				
	รวม				

ผู้ประเมิน .....

...../...../.....

เกณฑ์การประเมิน

1. การเตรียมความพร้อม
  - 3 คะแนน มีการจัดเตรียมสถานที่ สื่อ/ อุปกรณ์ไว้อย่างพร้อมเพรียง
  - 2 คะแนน มีสื่ออุปกรณ์พร้อม แต่ขาดการจัดเตรียมสถานที่
  - 1 คะแนน สื่อและอุปกรณ์ไม่เพียงพอ
2. เนื้อหาสาระครอบคลุมชัดเจน
  - 3 คะแนน มีสาระสำคัญครบถ้วน ตรงตามจุดประสงค์
  - 2 คะแนน สาระสำคัญไม่ครบถ้วนแต่ตรงตามจุดประสงค์
  - 1 คะแนน สาระสำคัญไม่ตรงตามจุดประสงค์

3. รูปแบบการนำเสนอ

- 3 คะแนน มีรูปแบบการนำเสนอที่เหมาะสม มีการใช้เทคนิคที่แปลกใหม่
- 2 คะแนน มีรูปแบบการนำเสนอที่เหมาะสม น่าสนใจ
- 1 คะแนน มีรูปแบบการนำเสนอที่ไม่เหมาะสม ไม่น่าสนใจ

4. การมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่ม

- 3 คะแนน สมาชิกทุกคนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม
- 2 คะแนน สมาชิกส่วนใหญ่มีบทบาทและมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม
- 1 คะแนน สมาชิกส่วนน้อยมีบทบาทและมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม

5. การรักษาเวลา

- 3 คะแนน ดำเนินกิจกรรมได้ตามเวลาที่กำหนด
- 2 คะแนน ดำเนินกิจกรรมเร็วกว่าเวลาที่กำหนด
- 1 คะแนน ดำเนินกิจกรรมช้ากว่าเวลาที่กำหนด

6. ความสนใจของผู้ฟัง

- 3 คะแนน ผู้ฟังร้อยละ 90 สนใจและให้ความร่วมมือ
- 2 คะแนน ผู้ฟังร้อยละ 70 สนใจและให้ความร่วมมือ
- 1 คะแนน ผู้ฟังร้อยละ 50 สนใจฟังและให้ความร่วมมือ

การประเมินและสะท้อนตนเองหลังเสร็จสิ้นการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 1

(Self Reflection)

1. การประเมินตนเองของผู้เรียน ให้ดำเนินการดังนี้

1.1 ครูทบทวนผลการเรียนรู้ประจำหน่วยทุกข้อให้นักเรียนได้ทราบโดยอาจเขียนไว้บนกระดาน
คำ พร้อมทั้งทบทวนถึงหัวข้อกิจกรรมการเรียนรู้ว่าเรียนอะไรบ้าง

1.2 ให้นักเรียนเขียนบันทึกการประเมินตนเองไว้ในสมุดงานด้านหลังตามหัวข้อ ดังนี้

บันทึกการประเมินและสะท้อนตนเองประจำหน่วยที่ .....

วัน/เดือน/ปี ที่บันทึก ...../...../.....

รายการบันทึก

1. จากการเรียนที่ผ่านมาได้ความรู้อะไรบ้าง

.....
.....

2. ปัจจุบันนี้มีความสามารถปฏิบัติสิ่งใดได้แล้วบ้าง

.....
.....

3. สิ่งที่ยังไม่รู้ ไม่กระจ่าง ไม่เข้าใจ มีอะไรบ้าง

.....
.....

4. ผลงานหรือชิ้นงานที่เน้นความภาคภูมิใจจากการเรียนในหน่วยนี้คืออะไร ทำไมจึงภาคภูมิใจ

.....
.....

2. การพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนของคุณ

ชื่อเรื่องที่วิจัย.....

1. ความเป็นมาของปัญหา

สิ่งที่คาดหวัง .....

.....
สิ่งที่จริง .....

.....
ปัญหาที่พบคือ .....

.....
สาเหตุของปัญหาคือ .....

.....
.....

แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ .....

2. วัตถุประสงค์ในการแก้ปัญหา

2.1 เพื่อแก้ปัญหาเรื่อง .....
 ของนักเรียนชั้น ..... ห้อง ..... จำนวน ..... คน โดยใช้ .....

2.2 เพื่อศึกษาผลการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับ .....
 .....หลังจากที่ได้ทดลองใช้วิธีแก้ปัญหาโดย .....

3. ขอบเขตของการแก้ปัญหา

3.1 กลุ่มเป้าหมายในการแก้ปัญหาคือ นักเรียนชั้น ..... ห้อง ..... จำนวน ..... คน
 ภาคเรียนที่ ..... ปีการศึกษา ..... ที่มีปัญหาเกี่ยวกับ .....

3.2 เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาคือ เรื่อง ..... หน่วยการเรียนรู้ .....
 วิชา .....

3.3 ระยะเวลาในการศึกษา ประมาณ ..... สัปดาห์/เดือน ตั้งแต่วันที่ .....
 เดือน ..... พ.ศ. .... ถึงวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

4. วิธีดำเนินการในการแก้ปัญหา

4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการแก้ปัญหาคือ .....
 .....
 ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างและพัฒนา ดังนี้

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ .....
 .....
 ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างและตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวิธีการ ดังนี้

1) นำเครื่องมือที่ใช้ในการแก้ปัญหาไปทดลองใช้กับนักเรียนในเวลา .....

2) นำเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลไปเก็บข้อมูลเกี่ยวกับ .....
 โดย .....

แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน

ให้เลือกข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. การแสดงข้อมูลในแผนที่โดยใช้สีข้อใดผิดความจริง
  - ก. สีน้ำตาลแสดงสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น
  - ข. สีฟ้าแทนทะเล
  - ค. สีขาวแทนหิมะที่ปกคลุมยอดเขา
  - ง. สีเขียวแทนพื้นที่ราบ
2. ชาติแรกที่ใช้แผนที่ทำด้วยดินเหนียวเป็นชาติแรก
  - ก. ฟินีเชีย
  - ข. อียิปต์
  - ค. โรมัน
  - ง. สุเมเรียน
3. ระบบ GPS เป็นการนำคลื่นสัญญาณดาวเทียมมาใช้ประโยชน์ด้านใด
  - ก. ถ่ายทอดสัญญาณภาพถ่ายทางโทรทัศน์
  - ข. การถ่ายภาพถ่ายภาพทางอากาศ
  - ค. บอกตำแหน่งของสิ่งต่าง ๆ บนพื้นโลก
  - ง. เทคโนโลยีสารสนเทศทางภูมิศาสตร์
4. ข้อใดคือองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์
  - ก. ข้อมูลเชิงพื้นที่
  - ข. ตัวเครื่อง ระบบ และโปรแกรมคอมพิวเตอร์
  - ค. บุคลากร
  - ง. เครื่องมือรับสัญญาณดาวเทียม
5. ประโยชน์ของการสำรวจ คือทุกข้อ ยกเว้น ข้อใด
  - ก. เพื่อเห็นสิ่งต่างๆ บนพื้นโลก
  - ข. เพื่อจัดการปรับปรุงแก้ไขพัฒนาให้ตรงจุดประสงค์
  - ค. เพื่อการซื้อขายแลกเปลี่ยน
  - ง. เพื่อการจัดทำแผนที่ที่ตรงจุดประสงค์

6. แผนที่ชนิดใดให้ประโยชน์แก่ผู้ศึกษาที่ทำให้รู้ข้อมูลเกี่ยวกับรัฐกิจของประเทศต่างๆ ที่ชัดเจน
  - ก. แผนที่ภูมิประเทศ
  - ข. แผนที่รัฐกิจ
  - ค. แผนที่ภูมิภาค
  - ง. แผนที่กายภาพ
7. ถ้าใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เขียนภาพแสดงการเกิดเขตเงาฝนของพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี สิ่งที่ใช้จัดทำเป็นเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ชนิดใด
  - ก. ภาพถ่ายทางอากาศ
  - ข. การกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลก (GPS)
  - ค. ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (GIS)
  - ง. แผนที่ภาพถ่ายดาวเทียม
8. แผนที่อำเภอสองพี่น้องใช้มาตราส่วน 1: 300,000 จัดเป็นมาตราส่วนชนิดใด
  - ก. แผนที่มาตราส่วนใหญ่
  - ข. แผนที่มาตราส่วนกลาง
  - ค. แผนที่มาตราส่วนเล็ก
  - ง. แผนที่มาตราส่วนบรรทัด
9. หากด้านการทหารขาดการสำรวจจะเกิดอะไรขึ้น
  - ก. ขาดความสงบเรียบร้อย
  - ข. ผิดพลาดในการแก้ปัญหาต่างๆ
  - ค. ไม่ทันต่อเหตุการณ์
  - ง. ขาดการยอมรับจากต่างประเทศ
10. สำหรับนักเรียน ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาเรื่องการกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลก สารสนเทศทางภูมิศาสตร์และการสำรวจคือข้อใด
  - ก. การรู้ข้อมูลใหม่ๆ
  - ข. วางแผนการเรียน
  - ค. ไม่มีประโยชน์เพราะไม่ได้ใช้
  - ง. ศึกษาเรียนรู้เพื่อนำไปประยุกต์ใช้

เฉลยแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน

1. ก
2. ง
3. ค
4. ข
5. ค
6. ข
7. ง
8. ก
9. ข
10. ง

คำถามท้ายหน่วยที่ 1

1. องค์ประกอบของแผนที่ที่สำคัญมีอะไรบ้าง มีความสำคัญอย่างไร

ตอบ องค์ประกอบของแผนที่คือ ชื่อแผนที่ มาตราส่วน พิกัดภูมิศาสตร์ ทิศ สัญลักษณ์ โคร่งแผนที่ / กรอบแผนที่ มีความสำคัญคือ ทำให้แผนที่มีความสมบูรณ์สะดวกต่อการใช้งาน

2. แผนที่ที่มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร

- ตอบ 1) วางแผนการทำงาน / เที่ยว / ศึกษาหาความรู้
2) ปรับตัวให้เข้ากับสถานที่/ภูมิประเทศ
3) วางแผนป้องกันประเทศ

3. ภาพถ่ายทางอากาศมีความแตกต่างจากรูปภาพหรือไม่ อย่างไร และภาพถ่ายทางอากาศมีข้อจำกัดอย่างไร

ตอบ ไม่เหมือนกัน คือ ภาพถ่ายทางอากาศเป็นการถ่ายภาพมุมกว้าง โดยติดกล้องกับปีกของเครื่องบินภาพที่ออกมาจะเห็นเป็นพื้นส่วนใหญ่ไม่เฉพาะเจาะจง ข้อจำกัดคือ ราคาแพง

4. ระบบกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลก (Global Positioning : GPS) มีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่สำคัญอะไรบ้าง

ตอบ มี 3 ส่วนคือ

1) ส่วนอวกาศ เป็นเครื่องข่ายดาวเทียม 2) ส่วนควบคุม คือ สถานีควบคุมภาคพื้นดินและมีศูนย์อีก 5 จุดย่อยทุกมุมโลก 3) ส่วนผู้ใช้งาน จะเป็นผู้ที่มีเครื่องมือ รับสัญญาณและแปรรหัสดาวเทียมได้จึงนำข้อมูลไปประมวลผล

5. การรับรู้จากระยะไกล (remote sensing) หมายถึงอะไร และมีประโยชน์อย่างไรในการพัฒนาประเทศ

ตอบ คือ การตรวจสอบคุณสมบัติของบางอย่างในระยะไกล โดยผ่านคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า ประโยชน์ที่ได้ จะเป็นการตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม ป่าไม้ หรือสิ่งต่างๆ ที่ต้องการรู้

6. ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) คืออะไร มีกระบวนการจัดการอย่างไรบ้าง

ตอบ คือ กระบวนการทำงานเกี่ยวกับข้อมูลเชิงพื้นที่ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ มีกระบวนการตัดการคือ มีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีความสามารถในการรวบรวมข้อมูล ค้นหาข้อมูล เพื่อจัดเตรียมนำไปวิเคราะห์และการแสดงผลตรงกับวัตถุประสงค์ที่ใช้

7. การสำรวจจากระยะไกลสามารถประยุกต์ใช้กับงานด้านการพัฒนาท้องถิ่นอย่างไร

ตอบ ใช้สำรวจพื้นที่ในท้องถิ่นในลักษณะต่าง ๆ นำมาวางแผนพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข

8. ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์สามารถประยุกต์ใช้กับงานวางแผนและจัดทำผังเมืองได้อย่างไร

ตอบ สำรวจบริเวณเพื่อความแม่นยำ วิเคราะห์ข้อมูล นำมาวางแผนทำผังเมืองได้อย่างชัดเจน